

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Toelichting bij de Informatieoverzichten Neerhalen Vlucht MH17

Versie 2

Datum	7 januari 2018
Status	Publicatie

Inhoud

- 1 Inleiding—5**
 - 1.1 Het neerhalen van vlucht MH17—5
 - 1.2 Blijvend bewaren—5
 - 1.3 Project 'Blijvend in ons geheugen: nationale crisis MH17'—5

- 2 Feitenrelaas—6**
 - 2.1 De acute crisisfase na het neerhalen van vlucht MH17—6
 - 2.2 Het repatriëren van de slachtoffers en de wrakstukken van het toestel—6
 - 2.3 Herdenking—6
 - 2.4 Identificatie van de slachtoffers—6
 - 2.5 Onderzoek naar de oorzaak, vluchtroute en passagierslijsten—7
 - 2.6 Strafrechtelijk onderzoek—7

- 3 Handleiding voor onderzoekers—8**
 - 3.1 Opzet en reikwijdte van het informatieoverzicht—8
 - 3.2 Overzichten—8
 - 3.3 Wilt u meer informatie?—8

1 Inleiding

1.1 **Het neerhalen van vlucht MH17**

Op 17 juli 2014 is een Boeing 777-200ER van Malaysia Airlines met vluchtnummer MH17 neergestort bij het Oost-Oekraïense dorp Hrabove in de regio Donetsk, nadat het toestel geraakt was door een luchtdoelraket. Aan boord waren 298 mensen, 283 passagiers en 15 bemanningsleden. 196 inzittenden hadden de Nederlandse nationaliteit. Er waren geen overlevenden. Direct na de ramp heeft het kabinet Rutte II drie acties benoemd: repatriëring en identificatie van de slachtoffers, onderzoek naar de oorzaak van de crash en een strafrechtelijk onderzoek.¹ Het neerhalen van vlucht MH17 heeft de hele Nederlandse samenleving geraakt.

1.2 **Blijvend bewaren**

Het neerhalen van vlucht MH17 heeft voor veel maatschappelijke beroering gezorgd. De aandacht van de samenleving voor het neerstorten en de nasleep ervan is groot. Mede op verzoek van de Tweede Kamer is besloten dat alle overheidsorganisaties die zich met MH17 hebben beziggehouden de relevante overheidsinformatie voor altijd moeten bewaren. De archieven die de informatie over het neerhalen van vlucht MH17 bevatten, zullen in principe na maximaal twintig jaar overgebracht worden naar het Nationaal Archief en daar blijvend bewaard worden. Dit is de reguliere procedure volgens de Archiefwet.

1.3 **Project 'Blijvend in ons geheugen: nationale crisis MH17'**

Om aan het verzoek van de Kamer tegemoet te komen, zijn door de betrokken organisaties de nodige maatregelen genomen. Dit is gebeurd in het project 'Blijvend in ons geheugen: nationale crisis MH17', dat gecoördineerd wordt door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en waarbij de algemene rijksarchivaris optreedt als adviseur. In het project is per organisatie een inventarisatie gemaakt van het aanwezige materiaal over het neerhalen van vlucht MH17 en de nasleep daarvan. Het is van belang dat deze informatie blijvend en toegankelijk bewaard wordt voor de nabestaanden en toekomstige onderzoekers.²

¹Bron: www.rijksoverheid.nl.

² Zie het projectplan in de Kamerbrief van 21 december 2016, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/12/21/tk-kamerbrief-stand-van-zaken-archief-en-index-mh17>.

2 Feitenrelaas

2.1 **De acute crisisfase na het neerhalen van vlucht MH17**

Na het neerstorten van vlucht MH17 trad in Nederland de Rijkscrisisstructuur in werking. Zoals de reglementen voorschrijven, werd er een ambtelijke commissie crisisbeheersing gevormd met daarin hoge ambtenaren van verschillende departementen. Ook de ministeriële commissie crisisbeheersing kwam in actie. De ministers van de betrokken departementen kwamen samen op het ministerie van Veiligheid en Justitie. Beide commissies samen vormden de spil van de nationale crisisbeheersingsorganisatie. Daarnaast speelde een groot aantal maatschappelijke organisaties en private partijen een rol.

Het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming schrijft voor dat het optreden van de overheid na een crisis geëvalueerd wordt. Deze evaluatie is in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) uitgevoerd door een team van onderzoekers van de Universiteit Twente.³

2.2 **Het repatriëren van de slachtoffers en de wrakstukken van het toestel**

Voor het repatriëren van de slachtoffers is een bergingsmissie in de Oekraïne ingezet. Om die missie mogelijk te maken, werd diplomatiek toeverleg gevoerd. Vanaf 23 juli 2014, een dag van nationale rouw, werden de slachtoffers naar Nederland overgebracht. Dat gebeurde verspreid over tien vluchten. De vliegtuigen kwamen aan op luchthaven Eindhoven met een ceremonieel onthaal. Bij elke ceremoniële aankomst waren nabestaanden en een vertegenwoordiging van het kabinet aanwezig.

Ten behoeve van het identificatieproces werden de slachtoffers onder politiebegeleiding vervoerd van Eindhoven naar de Korporaal Van Oudheusdenkazerne in Hilversum.

2.3 **Herdenking**

Op 10 november 2014 werd in de RAI in Amsterdam een nationale herdenking voor de slachtoffers gehouden. Premier Rutte hield een toespraak en Koning Willem-Alexander en prinses Maxima gaven acte de présence. De NOS zond de plechtigheid live uit.

Een jaar na het neerhalen van vlucht MH17 werden de slachtoffers opnieuw herdacht. De herdenking vond plaats in Nieuwegein, waar al eerder nabestaandenbijeenkomsten waren geweest. De plechtigheid werd georganiseerd door de nabestaanden, verenigd in de Stichting Vliegcramp MH17. De Rijksoverheid, Slachtofferhulp Nederland en de Stichting Arq Impact ondersteunden de nabestaanden hierbij.⁴

2.4 **Identificatie van de slachtoffers**

Het Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO) voerde de identificatie van de slachtoffers uit. Dit gebeurde in de Korporaal Van Oudheusdenkazerne in Hilversum. Daar maakten medewerkers van het team van alle gerepatrieerde stoffelijke resten

³ Universiteit Twente, *Rapport Evaluatie Nationale crisisbeheersingsorganisatie vlucht MH17* (december 2015), zie <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20150101-WODC-UTwente-Evaluatie-nationale-crisisbeheersingsorganisatie-vlucht-MH17.pdf>.

⁴ Bron: <https://www.nctv.nl/actueel/nieuws/2015/HerdenkingslachtoffersvliegcrampMH17op17juli.aspx>.

een DNA-profiel. Deze DNA-profielen zijn aan het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) overgedragen voor identificatie. Daarna gingen de geïdentificeerde lichamen en stoffelijke resten terug naar de nabestaanden.

2.5 Onderzoek naar de oorzaak, vluchtroute en passagierslijsten⁵

De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) voerde drie onderzoeken uit naar het neerstorten van vlucht MH17. De Raad heeft alles in het werk gesteld om een zo helder mogelijk beeld te geven over de oorzaak van de crash.

Het onderzoek werd uitgevoerd op basis van de internationale voorschriften en werkwijzen van de International Civil Aviation Organization (ICAO), waarbij Nederland is aangesloten. Het land waar het voorval heeft plaatsgevonden (Oekraïne) heeft het onderzoek gedelegeerd aan de Onderzoekraad voor Veiligheid. Hierover zijn afspraken gemaakt in een Memorandum of Understanding tussen Oekraïne en Nederland en in een overeenkomst tussen het Oekraïense National Bureau of Air Accidents Investigation en de Onderzoeksraad voor Veiligheid.⁶ Daarmee had de Onderzoeksraad de leiding over het onderzoek en stuurde het internationaal team van onderzoekers aan.

Naast het internationaal onderzoek naar de oorzaak van de crash, deed de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) zelf ook onderzoek naar de besluitvorming rondom het bepalen van vliegroutes en naar de beschikbaarheid van passagierslijsten. Op 13 oktober 2015 publiceerde de OVV de beide rapporten.⁷

2.6 Strafrechtelijk onderzoek

Bij het strafrechtelijk onderzoek gaat het om vervolging en berechting van de daders die verantwoordelijk zijn voor het neerhalen van vlucht MH17.⁸ Een speciaal daartoe opgericht team verricht strafrechtelijk onderzoek. Dit is het zogenoemde Joint Investigation Team (JIT). Hierin werken het Nederlands Openbaar Ministerie en de Nederlandse politie samen met de politie en justitiële autoriteiten van Australië, België, Maleisië en Oekraïne. Het doel van het strafrechtelijk onderzoek is waarheidsvinding, het vaststellen van de feiten, het identificeren van de verantwoordelijken voor de crash en het verzamelen van strafrechtelijk bewijs voor een vervolging.

⁵ Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/neerhalen-vlucht-mh17/inhoud/onderzoek-door-onderzoeksraad-voor-veiligheid>

⁶ https://www.onderzoeksraad.nl/uploads/fm/MH17/Agreement_NBAAI_and_DSB_website.pdf.

⁷ <https://www.onderzoeksraad.nl/nl/onderzoek/2048/onderzoek-mh17-crash-17-juli-2014>

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/neerhalen-vlucht-mh17/inhoud/strafrechtelijk-onderzoek-mh17>

3 Handleiding voor onderzoekers

3.1 Opzet en reikwijdte van het informatieoverzicht

De betrokken organisaties hebben binnen het project 'Blijvend in ons geheugen: nationale crisis MH17' de nodige inspanningen geleverd om overzichten op te stellen. De overzichten geven de uitkomst weer van de inventarisatie tot en met 31 december 2017. Het zijn dynamische overzichten op het niveau van dossierbeschrijving en/of deelcollectie. U krijgt op deze wijze inzicht in de betrokkenheid van de organisatie, contextinformatie (werkprocessen) en de aanwezige informatie, met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving. Dat overzicht wordt beschikbaar gesteld door het Nationaal Archief.

De informatie wordt weergegeven op een hoger niveau, bijvoorbeeld een dossier of deelcollectie. U krijgt dus geen details over afzonderlijke documenten te zien. Per organisatie krijgt u de volgende gegevens: proceslijn, inhoud, begin- en einddatum, verantwoordelijke actor (verantwoordelijke functionaris of onderdeel binnen de organisatie), context (werkproces), structuur van de informatie en eventuele opmerkingen.

3.2 Overzichten

Deze informatiegids bevat twee ingangen: overzichten per proceslijn en per betrokken organisatie. Nog niet alle betrokken organisaties zijn in staat geweest hun informatie aan te leveren. Een update zal later dit jaar plaatsvinden. In dit informatieoverzicht is uitgegaan van negen proceslijnen. Per proceslijn ziet u welke organisaties betrokken zijn geweest en welke informatie er is waarbij elke organisatie haar eigen ordening heeft gevolgd. Daarnaast vindt u ook overzichten per organisatie. Door op het item te klikken, wordt het betreffende overzicht geopend.

3.3 Wilt u meer informatie?

De informatiebronnen die in dit overzicht zijn beschreven berusten nog bij de verschillende organisaties. Pas na de overbrengingstermijn worden deze archieven overgedragen aan het Nationaal Archief. Als u vragen hebt over de inhoud kunt u contact opnemen met de betreffende organisatie. De contactgegevens vindt u in de overzichten.⁹

⁹ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wet-openbaarheid-van-bestuur-wob/vraag-en-antwoord/hoe-dien-ik-een-wob-verzoek-in>.